

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาคุณภาพประชากรนับว่าเป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพราะประชากรที่มีคุณภาพย่อมสามารถสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่สังคมและประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาคุณภาพประชากรจะประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่สุด เพราะการศึกษาจะช่วยในการ เสริมสร้างความรู้ ความคิด ทักษะ และทัศนคติให้บุคคลรู้จักตนเอง รู้จักสภาพแวดล้อมในสังคมที่สัมพันธ์กับตน สามารถนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับมาแก้ปัญหาต่าง ๆ ของตนเองและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ที่มีบทบาทและความรับผิดชอบโดยตรงในเรื่องนี้ก็คือครู เพราะหน้าที่สำคัญของครูได้แก่การอบรมสั่งสอนและถ่ายทอดวิชาการ เพื่อให้เขาเหล่านั้นเป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถและ เปี่ยมด้วยคุณธรรมอัน เป็นคุณสมบัติของพลเมืองที่ดีของชาติ จึงนับได้ว่าครู เป็นจักรกลสำคัญในการกำกับกระบวนการ เรียนการสอน เพื่อสร้างสรรค์และพัฒนานคนให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต ในสังคมปัจจุบันซึ่งมีความก้าวหน้าทางวิทยาการอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ครูยังมีบทบาทและความรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแนวการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม เพราะครูคือผู้ที่มีหน้าที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาโดยรอบด้านขึ้นในตัวผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนรักอิสรภาพในการแสวงหาความจริงอย่างไม่หยุดยั้ง (สิปพนนท์ เกตุทัต 2519 : 3) ครูจึง เป็นผู้นำในการพัฒนาคนให้เจริญงอกงามทางปัญญา และเนื่องจากชาวไทยส่วนใหญ่เป็นพุทธศาสนิกชน จึงได้รับการปลูกฝังให้มีความรู้สึกว่าคุณครูเป็นปูชนียบุคคล ดังคำกล่าวของท่านพุทธทาสภิกขุ (2510 : 10) ว่า

. . . ครูคือผู้นำทางวิญญาณหรือยกสถานะของมนุษย์ให้ขึ้นอยู่ในฐานะที่น้ำท่วมไม่ถึง และเป็นปูชนียบุคคลที่ทิ้งของส่วทั้งหลายไปจนพันวิสัยที่ใครจะมา เป็นนายจ้างได้ เป็นอาชีพที่ประเสริฐสุดจนไม่อาจเป็นสะพานหรือเรือจ้างให้แก่อาชีพอื่น เป็นผู้บริหารกิจสิ่งทั้งปวงอยู่ในฐานะเครื่องสักการะบูชา ไม่ใช่รับเงินเดือน ไม่ใช่รับจ้าง . . .

จากคำกล่าวข้างต้นจะ เห็นได้ว่า สังคมได้ยกย่องว่าคุณครูเป็นผู้ที่มีเกียรติคุณสูง และมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นจึง เป็นที่ยอมรับกันอย่างเป็นสากลว่า ผู้ที่เป็นครูควร

ได้รับการฝึกฝน อบรมในด้านความรู้ ความสามารถ ตลอดจนสมรรถภาพในการ เป็นครูมา เป็น อย่างดี ยีน ฮอลล์ และ ฮาวาร์ด แอล โจนส์ (Gene E. Hall and Howard L. Jones 1976 : 48-50) ได้จำแนกสมรรถภาพที่สำคัญของครูออกเป็น 5 ด้านดังนี้

1. สมรรถภาพด้านสติปัญญา (Cognitive Competencies) ได้แก่สมรรถภาพในด้าน ความรู้ เชาวน์ปัญญา ความแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอน วิธีสอน การวิเคราะห์โปรแกรมและ หลักสูตร
2. สมรรถภาพด้านอารมณ์และจิตใจ (Affective Competencies) ได้แก่สมรรถภาพ ที่เกี่ยวกับค่านิยม ทศนคติ ความสนใจและความซาบซึ้งในอาชีพ
3. สมรรถภาพด้านปฏิบัติการ (Performance Competencies) ได้แก่สมรรถภาพ ด้านการจัดสื่อการสอน การตั้งคำถาม ซึ่งต้องอาศัยพื้นฐานจากสมรรถภาพข้อที่ 1
4. สมรรถภาพด้านผลการสอน (Consequence or Product Competencies) ได้แก่สมรรถภาพที่ทำให้ นักเรียน เกิดการเรียนรู้
5. สมรรถภาพในการศึกษาค้นคว้า (Exploration or Product Competencies) ได้แก่สมรรถภาพที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ที่มีค่าในตัวครู

ในการสัมมนาเกี่ยวกับสมรรถภาพของครู ซึ่งกรมการฝึกหัดครูจัดขึ้น (คณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ 2515 : 3) ได้สรุปสมรรถภาพของครูในด้านต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. สามารถทำการสอนได้เป็นอย่างดี โดยรู้จักใช้จิตวิทยาการ เรียนรู้ หลักการเจริญ เดิมโตและพัฒนาการของเด็ก วิธีสอนและวัดผลแบบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม รู้จักวางแผนสำหรับการสอนอย่างละเอียดถี่ถ้วน
2. สามารถอบรม แนะนำ และปกครองได้เป็นอย่างดี
3. สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดี
4. สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีและร่วมมือกับชุมชน
5. สามารถเป็นครูชั้นอาชีพ

งานวิจัยของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (2518 : 4-5) ได้กล่าวถึงลักษณะและ สมรรถภาพของครูที่สังคมต้องการไว้หลายด้าน สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. สมรรถภาพในด้านการสอนซึ่งมุ่งหวังให้ครูสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. สมรรถภาพในด้านวิชาการ ได้แก่การมีความรู้กว้างขวางทั้งในวิชาที่ตนเองสอนและวิชาพิเศษอื่น ๆ ตลอดจนการตื่นตัวที่จะ เสาะแสวงหาความรู้อยู่เสมอด้วย
3. สมรรถภาพในด้านบุคลิกลักษณะ หมายถึงสมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ สมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำ และสมรรถภาพด้านศีลธรรมอัน เป็นคุณสมบัติ เฉพาะตัวของครูแต่ละคน

การที่ครูจะมีสมรรถภาพต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นได้นั้น สถานฝึกหัดครูมีบทบาทสำคัญที่สุด เพราะมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการผลิตครู จึงควรที่สถานฝึกหัดครูจะได้ตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของตนในอันที่จะสร้างครูที่ดี มีคุณภาพและสมรรถภาพต่าง ๆ อย่างครบถ้วน ด้วยการจัดหลักสูตรให้นิสิตฝึกหัดครูระดับปริญญาบัณฑิต ได้มีความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (ประชุมสุข อาชีวะบำรุง 2515 : 8) ความรู้ภาคทฤษฎีนั้น เป็นวิชาพื้นฐานที่ทำให้ นิสิตได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิชาชีพของตนในด้านต่าง ๆ แต่การเรียนภาคทฤษฎีเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้บรรลุผลที่ต้องการได้ ผู้ที่เตรียมตัวเป็นครูในอนาคตต้องมีโอกาสได้สัมผัสกับสภาพห้องเรียนจริงและปฏิบัติงานครูทุกรูปแบบด้วย การศึกษาภาคปฏิบัตินั้น ได้แก่ "การฝึกสอน" หรือ "การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู"

จะ เห็นได้ว่าไม่มีหลักสูตรฝึกหัดครูของสถานใดที่ไม่บรรจุวิชาการฝึกสอนหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไว้ในหลักสูตร นักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของการฝึกสอนหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ว่า "หมายถึงประสบการณ์สูงสุดของนิสิตในการที่จะ เตรียมตัว เป็นครู โดยฝึกทำงานกับเด็กและบุคลากรในโรงเรียนโดยตรง" (Charoontasana Bukhamana 1965 : 13)

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2523 : 121) กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกสอนว่า

. . . การฝึกสอนช่วยให้นิสิตฝึกสอนนำเอาทฤษฎีต่าง ๆ ทั้งหมดที่เรียนมาปฏิบัติ เพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการของเด็ก เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดกว้างขวาง และริเริ่มในการทำงาน เข้าใจบทบาทความเป็นครู โดยการได้ปฏิบัติจริง รู้จักเลือกใช้วิธีสอนได้ถูกต้อง มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เรียนรู้ระบบการจัดการบริหารการศึกษาในโรงเรียนทำงานร่วมกับผู้บริหาร คณะครู เจ้าหน้าที่ คนงานต่าง ๆ ของโรงเรียน ตลอดจนเข้าใจและทำงานร่วมกับนักเรียน ผู้ปกครอง และคนในชุมชนอาชีพต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี . . .

อเลย์ เฮย์ เคลย์ตัน (Aleye Haines Claton 1960 : 227) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการฝึกสอน หรือ "การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู" ว่า

. . . การฝึกสอน เป็นการ เปิดโอกาสให้นิสิตฝึกสอนได้ใช้ความสามารถ เฉพาะบุคคลอย่างเต็มที่เพื่อ เขาจะได้ เข้าใจทฤษฎีทางการศึกษาต่าง ๆ และเป็นผลทำให้ เขาพร้อมจะมีสมรรถภาพในการ เป็นครู ทั้งนี้ เพราะการฝึกสอนช่วยให้ เขามีประสบการณ์ในการทำหน้าที่ มีความรับผิดชอบ เหมือนครูที่แท้จริงภายใต้การนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์มาก่อน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การฝึกสอนหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นกระบวนการที่นิสิตครูนำเอาทฤษฎีต่าง ๆ ทางการศึกษาที่ได้เรียนรูมาแล้วจากวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยไปทดลองปฏิบัติกับนักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยมีอาจารย์นิเทศก์ทั้งฝ่ายมหาวิทยาลัยและฝ่ายโรงเรียนคอยแนะนำช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด ซึ่งจะช่วยให้ นิสิตครูพัฒนาตนเองให้เกิดความพร้อม ความชำนาญ มีความเข้าใจในบทบาทของครู รู้จักใช้วิธีการสอนอย่างถูกต้อง และมีโอกาสเข้าไปสัมผัสกับนักเรียน ครู บุคลากร และบรรยากาศต่าง ๆ ในโรงเรียนในสภาพที่เป็นจริง จึงนับได้ว่าการฝึกสอนเป็นกิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ตรงแก่นิสิตครูยากที่จะหากิจกรรมใด ๆ มาทดแทนได้ ดังนั้นสถาบันฝึกหัดครูทุกแห่งจึงจัดให้การฝึกสอนมีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่จะ เป็นไปได้

อย่างไรก็ตามการฝึกสอนจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการวางโครงการการฝึกสอน เพราะโครงการฝึกสอนจะกำหนดจุดมุ่งหมายวิธีการดำเนินงาน ผลที่คาดหวังว่าจะได้รับ ตลอดจนการประเมินผล เพื่อนำมาปรับปรุงโครงการฝึกสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป การดำเนินงานให้โครงการประสบผลสำเร็จลุล่วงด้วยดีจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายโดยเฉพาะบุคลากรของโรงเรียนที่ส่งนิสิตออกไปฝึกสอน นับตั้งแต่ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนตลอดจนนักเรียน ซึ่งต่างก็จะต้องมีความเข้าใจในโครงการและร่วมกันปฏิบัติให้สอดคล้องกัน เป็นอย่างดี

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันผลิตครูที่เก่าแก่และสำคัญแห่งหนึ่งในประเทศไทย ได้จัดให้มีโครงการฝึกสอนโดยใช้ชื่อว่า "โครงการประสบการณ์วิชาชีพของคณะครุศาสตร์" โครงการนี้ได้ระบุดึงความสำคัญและความมุ่งหมายทั่วไปของโครงการไว้ว่า (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ 2529 : 1-8)

โครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีความสำคัญ เพราะ เป็นส่วนประกอบที่ถือว่าเป็นหัวใจของโครงการผลิตครูและเจ้าหน้าที่การศึกษาทุกระดับและทุกประเภท เนื้อหาของการให้ประสบการณ์วิชาชีพนั้นก็ เหมือนกับการออกปฏิบัติงานในวิชาชีพทางด้านอื่น ๆ จัดว่าเป็นกิจกรรมขั้นสุดยอดที่ให้ประสบการณ์ตรงแก่นิสิตก่อนที่จะออกไปมีอาชีพ เป็นครูและ เจ้าหน้าที่ประจำการจริง ๆ

ความมุ่งหมายทั่วไปประการสำคัญคือ เพื่อให้นิสิตได้ทดลองนำทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ และความรู้ความเข้าใจในวิชาการสอนมาใช้สอนนักเรียนให้ได้ผลดี นิสิตฝึกสอนจะได้เรียนรู้ว่ามีอะไรบ้างที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน และเป็นโอกาสที่จะพัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะคิดและความเจริญงอกงามทางวิชาชีพครู โดยได้เริ่มต้นอย่างถูกต้องตามแบบฉบับที่เหมาะสม นอกจากนี้การฝึกสอนยังเป็นสายโยงช่วยให้สถาบันฝึกสอน เป็นสถาบันทันสมัยอยู่เสมอ เพราะได้ทราบผลการวิจัยทางการศึกษาและข้อคิดเห็นใหม่ ๆ จากสถาบันครูและนำไปปฏิบัติ ซึ่งนับว่าเป็นการช่วยปรับปรุงสถาบันการศึกษาทางอ้อมอีกด้วย

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2526 : 2) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกสอนว่า เพื่อให้นิสิตฝึกสอนมีโอกาสดังต่อไปนี้

1. มีประสบการณ์ตรงโดยการฝึกปฏิบัติงานในวิชาชีพสาขาที่ตนได้เลือกศึกษา
2. นำทฤษฎีและหลักวิชาการที่ได้ศึกษาไปทดลองใช้ในสภาพความเป็นจริง
3. มีโอกาสพัฒนาบุคลิกภาพของตนให้เหมาะสมกับวิชาชีพ
4. เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่นในระดับต่าง ๆ
5. ได้มีโอกาส เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือทางวิชาการระหว่าง

คณะครุศาสตร์ และสถาบันฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ ได้ส่งนิสิตระดับปริญญาตรีออกฝึกสอนในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาประเภทต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด และติดตามผลเพื่อนำไปปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ดังเห็นได้จากการจัดสัมมนาทุกครั้งหลังจาก เสร็จสิ้นการฝึกสอนและสนับสนุนให้มีการวิจัยที่เกี่ยวกับการฝึกสอน เช่น ในปี พ.ศ.2520 ศิริพร วีระโชติ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ของนิสิตฝึกสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" ในปีเดียวกันนี้ อัจฉรา ประไพตระกูล และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตคณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2520" ในปี พ.ศ.2522 ทักษิรินทร์ ลาวัณยกุล ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนของนิสิตฝึกสอนสาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" ในปีเดียวกัน สุจรีดี เทียรชอบ และอัจฉรา ประไพตระกูล ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความต้องการการนิเทศการฝึกสอนของนิสิตครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" เป็นต้น

อย่างไรก็ตามมีข้อที่น่าสงสัย เกิดอยู่ว่า งานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนใหญ่มุ่งที่จะศึกษาค้นคว้าในประเด็นที่เกี่ยวกับนิสิตฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ทั้งฝ่ายมหาวิทยาลัยและฝ่ายโรงเรียน

เท่านั้น ไม่ปรากฏว่ามีผลงานวิจัยใดศึกษาถึงความคิดเห็นและความต้องการของนักเรียนที่ได้รับการฝึกสอนเลย ทั้ง ๆ ที่ความจริงนักเรียนเป็นบุคคลสำคัญที่ได้รับผลจากระบวนการฝึกสอนโดยตรง ฉะนั้นการศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของนักเรียนที่มีต่อนิสิตฝึกสอนจึงน่าจะมีควมสำคัญอย่างยิ่งต่อการปรับปรุงโครงการฝึกสอน เพราะสถาบันฝึกหัดครูรวมทั้งคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะได้นำข้อค้นพบไป เป็นแนวทางในการปรับปรุงโครงการฝึกสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและความต้องการของนักเรียนยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันทางโรงเรียนเองก็จะได้อ่างโครงการรับนิสิตฝึกสอนให้ประสานและต่อเนื่องกับสถาบันฝึกหัดครู ซึ่งเป็นประโยชน์โดยตรงต่อนักเรียนและสถาบันฝึกสอน ตลอดจนคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันผลิตครูทั่วไป

ผู้วิจัยในฐานะครูสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาและมีประสบการณ์ในการนิเทศนิสิตฝึกสอนวิชาสังคมศึกษามาก่อน จึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เกี่ยวกับนิสิตฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" ผู้วิจัยหวังว่าข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อโครงการฝึกสอนและการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อนิสิตฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในด้านต่อไปนี้

1. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการฝึกสอน
2. การจัดการเรียนการสอน
 - 2.1 การเตรียมการสอน
 - 2.2 การดำเนินการสอน
 - 2.3 การจัดกิจกรรมในห้องเรียน
 - 2.4 การใช้สื่อการสอน
 - 2.5 การวัดและการประเมินผล
3. บุคลิกภาพ
4. มนุษยสัมพันธ์
5. การจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็น เกี่ยวกับนิสิตฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในด้านความเหมาะสมของระยะเวลาในการฝึกสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งประกอบไปด้วย การเตรียมการสอน การดำเนินการสอน การจัดกิจกรรมในห้องเรียน การใช้สื่อการสอน การวัดและการประเมินผล นอกจากนี้ยังมี ความคิดเห็นด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. แบบสอบถามที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ครอบคลุมความคิดเห็น เกี่ยวกับนิสิตฝึกสอน วิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. คำตอบที่ได้รับจากแบบสอบถามความคิดเห็นของตัวอย่างประชากร เป็นคำตอบที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสถาบันฝึกหัดครู โดยทั่ว ๆ ไปจะนำผลวิจัยในครั้งนี้อย่างเป็นแนวทางในการปรับปรุงโปรแกรมการผลิตครูให้มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อประโยชน์แก่โรงเรียนที่รับนิสิตฝึกสอนในการนำผลวิจัยนี้ไป เป็นแนวทางในการตระเตรียมนักเรียน อาจารย์นิเทศก์ และจัดเตรียมโครงการฝึกสอนให้สอดคล้องกับทางสถาบันฝึกหัดครู
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับนิสิตฝึกสอนในการปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางแก่ผู้ที่ศึกษาค้นคว้าต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความคิดเห็น	หมายถึงความ เชื่อถือหรือความรู้สึก เฉพาะตัวของครูและนักเรียนที่แสดงออก ต่อคำถามซึ่งไม่เป็นการผิดหรือถูก แต่เป็นไปในทางมากที่สุด มาก หรือ ค่อนข้างมาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
การฝึกสอน	หมายถึงประสบการณ์วิชาชีพครูที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำหนด ให้นิสิตออกฝึกสอนในโรงเรียนฝึกสอน เพื่อให้สามารถประกอบภาระงานทุกอย่าง ในหน้าที่ครูได้ดี

นิสิตฝึกสอน	หมายถึงนิสิตปริญญาตรี ปีที่ 4 ซึ่งออกฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ตามโปรแกรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาคต้น มีการศึกษา 2525
อาจารย์นิเทศก์	หมายถึงอาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้รับแต่งตั้งจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้เป็นผู้นิเทศการสอนของนิสิตฝึกสอน ประสานงานระหว่างโรงเรียนฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนฝึกสอน และคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน	หมายถึงอาจารย์ในโรงเรียนฝึกสอนที่เป็นอาจารย์ประจำชั้น อาจารย์ประจำวิชา หรืออาจารย์อื่น ๆ ซึ่งโรงเรียนฝึกสอนจัดให้ทำหน้าที่แนะนำช่วยเหลือนิสิตฝึกสอน
นักเรียน	หมายถึงนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยมีนิสิตฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการฝึกสอน
วิชาสังคมศึกษา	หมายถึงวิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทั้งในด้านสังคมและธรรมชาติ ได้แก่ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ จริยธรรม สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย ประชากรศึกษา และสิ่งแวดล้อม ที่จัดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2521

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย